

Θεός και άνθρωπος: Βασικές ποιμαντικές έννοιες του Γέρ. Αιμιλιανού

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr/?p=87368)

[προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=87368>]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Ι. ΔΙΗΚΟΥΣΕΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ

Α. Θεός και άνθρωπος

Ο Γέροντας αποτυπώνει στη διδασκαλία του το διττό δράμα της ανθρώπινης ύπαρξης : την εξύψωση και την καταβαράθρωση, το μεγαλείο και την ατίμωση, τη δόξα και την ασημαντότητα , τη θεοείδεια και την αμαύρωση του κατ' εικόνα. Γίνεται ένας βαθύς ανατόμος της ανθρώπινης τραγωδίας που συνίσταται στην πάλη δύο αντίρροπων δυνάμεων, δύο νόμων οι οποίοι επιζητούν να κερδίσουν την ψυχή για να της χαρίσουν είτε την αιώνια χαρά της κοινωνίας είτε την αιώνια θλίψη της μοναξιάς. Η μεγάλη δωρεά του Θεού προς τον άνθρωπο είναι η πλάση κατ' εικόνα και ομοίωσή Του, η ανάθεση της διαχείρισης της κτίσης με βασιλική εξουσία , ως θεόπλαστου και θεοειδούς[267]. Καθίσταται αθάνατος[268] ως υιός Θεού και δυνάμει

αναμάρτητος , ιερουργός του κόσμου[269] και κορωνίδα της κτίσεως[270].

Το ανικανοποίητο των επιθυμιών του, τον οδηγεί σε μια αυτάρκεια και απομόνωση που οδηγούν σ' έναν διχασμό και μια εσωτερική σύγκρουση της προσωπικότητός του.[271] Η αποστασία από τη θεϊκή αγάπη προκαλεί την αποσύνθεση της προσωπικότητός του, γεννά απόγνωση, αφροσύνη και ασέβεια. Καθίσταται έτσι παροδικός , ξένος , παρεπίδημος , εκπίπτει στη χοϊκότητα[272]. Η πτώση του προκαλεί την έξοδό του από την παραδείσια τρυφή και την είσοδό του στη σκληρή και πρόσκαιρη ζωή, στη βίωση της εσωτερικής κενότητας, στην ανυπαρξία, την τετραχληλισμένη ουδενότητα , τη γυμνότητα , τη χωρίς ενδιαφέρον επιβίωση[273].

Με τη φιλόανθρωπη παρέμβαση όμως του Θεού και τη διαιώνιση της θείας οικονομίας στη ζωή της Εκκλησίας ο άνθρωπος μπορεί να ανακτήσει τη χαμένη αγιότητα, να ξαναγίνει αποστολικός , καθολικός , οικουμενικός ,

αντιπρόσωπος του Θεού στην κτίση. Μπορεί να περάσει στην απάθεια δια της απροσπαθείας και να γίνει θείος , γιορτινός , ελεύθερος. Δύναται να μεταμορφωθεί σε καινή και κεχαριτωμένη ύπαρξη, σε θρόνο Θεού και ναό του αγίου Πνεύματος . Έχει τη δυνατότητα να βρεθεί χαρισματικώς εγγύς του Θεού , θεός κατά χάριν κι ευδοκίαν του Ουρανίου Πατρός[274]. Η νέα εν Χριστώ ζωή θα του ανοίξει την προοπτική της αθανασίας, θα τον μετατρέψει σε ζώσα απεικόνιση και «συμπαίκτη» του Χριστού στο παιχνίδι της σωτηρίας , ευωδία πνευματική , φίλο και κοινωνό του Θεού δι' υιοθεσίας[275]. Από χοϊκός και ψυχικός, καθίσταται ουρανοπολίτης, χριστογόνος, χριστοτόκος , με φωτοειδείς οφθαλμούς και « χάριν ανεκφοίτητον » [276].

Ο Θεός προσδιορίζεται μέσα από τα μελετητικά και λειτουργικά βιώματα του Γέροντος με όλα τα αποφαστικά προσδιοριστικά γνωρίσματα όσον αφορά στην ουσία Του. Είναι ο ακατάληπτος, ο αόρατος, ο άκτιστος ,ο αμέτοχος, ο ανέγγιχτος , ο ανεξιχνίαστος ο απροσδεής και απροσώποληπτος[277]. Η αγάπη Του όμως για το πλάσμα Του τον άνθρωπο , Τον ωθεί στον παροξυσμό[278] της Θείας Οικονομίας. Τον μετατρέπει , χάριν του ανθρώπου, σε ζώντα, μεθεκτό, προσωπικό, συνόντα, υπαρκτό, αποκαλυπτόμενο, δρώντα, ένσαρκο, σώζοντα , πιστό φίλο στις επαγγελίες Του[279]. Δια της εισόδου Του στην ανθρώπινη ιστορία, ο Θεός φανερώνεται κι αποκαλύπτεται ως Ποιητής και Κριτής, δεδοξασμένος εν αγίοις, νικοποιός, οικειούμενος, παιδαγωγός , βασιλεύς σωτηρίας , βοηθός , γλυκός , ελεήμων, ευίλατος , εξουσιαστής, καταφυγή, μακροθυμία, παντοδυναμία, δικαιοσύνη, παρουσία εν ουρανών και επί γης, δεξιός οικοστροφός της ανθρώπινης ύπαρξης[280].

Η εν γένει αναστροφή Του προς τον άνθρωπο εμπνέεται από μιαν αρχοντική αγάπη που δε συνθλίβει αλλά ζωοποιεί το « τετραυματισμένον και περιπεσόν εις τους ληστές πονηρούς λογισμούς » πλάσμα Του[281]. Η στάση αυτή του Θεού , όταν κατανοηθεί πλήρως από τον άνθρωπο , τον κινεί σε μιαν ερωτική εκζήτησή Του, εφόσον πρώτος Εκείνος δια της εραστικής αγάπης Του αναζητά τον άνθρωπο. Η σχέση Θεού και ανθρώπου είναι ελεύθερη κι αξιοπρεπής , μολονότι ο άνθρωπος, μικροπρεπώς φερόμενος, επιδεικνύει μέγалаυχη αχαριστία και ουτοπική αυτάρκεια.

Ο γέροντας Αιμιλιανός δεν διαπιστώνει μόνον τα ενεργήματα του Θεού ούτε διατυπώνει απλώς τις θείες συμπεριφορές. Μεταφέρει τη βιωματική του σχέση με τη θεία ωραιότητα στην καθημερινότητα των πνευματικών του τέκνων και αγωνίζεται για να επιτύχει, θεία συνάρσει, τη «λόγωση»[282] των πνευματικών του τέκνων, μιμούμενος το φρόνημα του Θεού και οδηγώντας τους μαθητές του σε θεομίμηση και θεογνωσία.

Δανείζεται χαρακτηριστικές εικόνες του καθημερινού βίου για να αναγάγει σε νοητό ύψος και να καταστήσει το Θεό οικείο και συνάμα μεγαλειώδη, ευπροσήγορο και ευίλατο παράλληλα όμως δυσπρόσιτο και αυστηρό. Γενικά μπορούμε να πούμε πως ο Γέροντας αποδίδει – κατά αναλογίαν βέβαια – τα ιδιώματα ενός γνησίου και φιλοτέκνου πατρός που μετέρχεται τα πάντα για την αποκατάσταση και εμπέδωση των σχέσεων αγαπητικής κοινωνίας με τα παιδιά του. Αρκεί όμως εκείνα να κατανοούν σε πόσο τραγική κατάσταση περιπίπτουν, όταν απομακρύνονται από την ασφάλεια της πατρικής αγάπης. Αυτή η απομάκρυνση, στην περίπτωση της σχέσης με το Θεό, αποφέρει μόνον πνευματικό θάνατο [283]. Πάντοτε όμως υπάρχει η δυνατότητα της επιστροφής και η αγκαλιά της υπομονητικής και ευρύτατης πατρικής στοργής [284], που εν πλατυσμώ θύει τον μόσχον τον σιτευτόν και καλεί προς ευωχία πνευματική [285].

[Συνεχίζεται]

267. Ι.Μ. Μακρυνού, οπ.παρ., σ. 521 κ.ε.

268. Αρχιμ. Αιμιλιανού, οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 2, σ. 348-9, 258, 345, 352-3, τ.4 σ. 199, τ.5 σ. 220, 236, 241-2 και 63, 238, 243.

269. πρβλ. Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Άνθρωπος και θεάνθρωπος*, Αθήναι 1968 σ. 40-49.

270. Μητροπολίτου Περγάμου Ιωάννου Ζηζιούλα, *Η Κτίση ως ευχαριστία*, Αθήνα 1992, σ.112 κ.ε.

271. Αρχιμ. Αιμιλιανού, οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 3 σ. 158, τ. 4 σ. 190, τ. 5 σ. 237, 241.

272. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 2 σ. 148, 282, 134-5, 276, 280.

273. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 3 σ. 230, 285, 189, 53, 262,

274. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4 σ. 5-6, 128-9, 68, 86, 130, 128-9, 130, 67, τ. 5 σ. 13, 31.

275. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 2 σ. 80, 108, 132, 181, 125, 284, 126, 350, 95, 282-3, 345, 352-3, 96, 101, 196, 210, 180-1, 382, 272, 70-1, 151

276. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 5 σ. 220, 241, 68, 55, 9, 64, 220, 242-3, 86.

277. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 4 σ. 111, τ.5 σ. 141, 20, 254, 9, τ. 4 σ. 175, 194

278. Οπ.παρ., Κατηχήσεις τ. 2 σ. 208 , 202 , τ.5. σ. 158 , τ. 4 σ. 127, 73, τ. 3 σ. 326-7, 71, 43.
279. Πρβλ. *Εβρ. 10,24*
280. Αρχιμ.Αιμιλιανού , οπ.παρ. , Κατηχήσεις τ. 2. σ.185κε, 188, 210, 289, 206, 288-9, τ.3. σ.209, 215-6, 210, 374, 49, 94, 98 , τ.5 σ. 86 , 4
281. Οπ.παρ. , Κατηχήσεις τ. 2. σ. 258, 372-3, 161-2, 190, 178, 409, 411, τ. 3. σ.198, 50, 10, 115, 358, 254, 243-4 , 110, 124-5, 142, 51, 254-5, 258, 71 , τ. 5 σ. 36, 256-7, 22.
282. Πρβλ Κατανυκτικό απόστιχο εσπερινού Κυριακής Βαρέος ήχου στην Παρακλητική, , εκδ. ΦΩΣ Αθήναι χ.χ. , σ. 363.
283. Γεωργίου Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική*, εκδ. Πουρναρά , Θεσ/νίκη 1995 , σ.243.
284. Ιερομ. Γρηγορίου , *Η Ιερά Εξομολόγησις, σχόλια*, Άγιον Όρος 1997, σ. 25-28
285. Αρχιμ. Βασιλείου , *Η Παραβολή του Ασώτου υιού*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1990, σ.19-22